

komplett personer av. De regionale steds kart, beskrivelse av natur og lende, store og viktige avdelinger gjelder historie og topografi, administrasjon og næringsliv. Alene språklige forhold er behandlet med 123 arbeider, og bibliografien avsluttes med en fortegnelse over 148 biografiske samlingsverk som dekker alle yrkesgrupper i byen og heller ikke glemmer byoriginalene.

Antagelig er Bergen den by her i landet som gjennom alle år har vært den mest omskrevne. Michael Hofnagel, Edvard Edvardsen og Ludvig Holberg har skrevet om byen på 1600- og 1700-tallet, og av den siste store Bergenshistorie er de tre første av de fire bind kommet ut. Byen har landets eldste lokalhistoriske forening som fortsatt er i virksomhet, og foreningens skrifter har vært gitt ut uten avbrudd siden 1895.

Den store tittelmengde er klart og oversiktlig ordnet i 18 store kapitler som igjen er delt inn i et vekslende antall undergrupper. Ved en streng, logisk systematikk har det vært mulig å føre opp hver tittel bare en gang. Til gjengjeld gir et register fra personnavn, institusjonsnavn, endel titler, emneord og stedsnavn presise henvisninger til det enkelte arbeide.

Bibliografisk litteratur fører som regel en lite påaktet tilværelse. Når den eksisterer tar man den som en selvfølge og man finner den sjelden sitert eller omtalt i mange av de verk som har dratt nytte av den.

De fleste tror det er nokså enkelt å utføre et bibliografisk arbeide. Det er det også til å begynne med, men langt vanskeligere er det å fortsette og vanskeligst er det å sette sluttstrek.

Det kreves mot å slå fast at nu har man samlet *alt* materiale som bør være med. Før det kan sies har forfatteren måttet foreta en lang rekke resultatløse ettersøking og kontrolltiltak. Man skal være takknemlig for de bibliografer som har dette mot. Alt for mange bibliografier er blitt uavsluttet, fordi forfatteren ikke har følt seg sikker på at han hadde fått med alt.

Det er grunn til å tro at Johanne Martens har fått med alt vesentlig. Kontrollprøver har ikke avslørt noen mangler og hennes bibliografi kommer til å bli brukt som et godt og nyttig hjelpemiddel langt inn i fremtiden.

Gerhard Munthe

Kirkekampens sentralarkiv Universitetsbiblioteket i Oslo Ms. 4° 3713

Bispemøtet vedtok i juni 1945 at det skulle samles inn materiale fra kirkekampen 1940-1945 til et «Kirkekampens sentralarkiv», som skulle stå til disposisjon for forskere. Arbeidet med innsamlingen ble overlatt professorene Einar Molland og Andreas Seierstad. De fikk aldri avsluttet arbeidet, og mye av det de hadde samlet inn, ble liggende uordnet. Senere er arkivet blitt supplert av professor Torleiv Austad. Materialet har i en årrekke stått i Universitetsbiblioteket i Oslo. I 1982 ble det av biskopen formelt overdradd til biblioteket, og det ble opptatt i Håndskriftsamlingen.

Arkivet er nå ferdig ordnet og katalogisert. Det utgjør ca 2,5 hyllemeter og består av følgende hovedgrupper:

- A. Papirer vedr. opprettelsen av arkivet.
- B. Spørreundersøkelser blant prestene 1945-46.
- C. Den Midlertidige Kirkeledelses arkiv (etter Erling Thomle).
- D. Dokumentsamlingen «Kirken 1940-42».
- E. Andreas Seierstads dokumentsamling.
- F. Papirer vedr. enkelte ledende NS-embetsmenn.
- G. Ingvald B. Carlsens papirer.
- H. Johannes Hygens papirer.

Hovedgruppene er relativt detaljert inndelt og beskrevet i katalogen. Kopi av denne kan fåes fra Universitetsbiblioteket, Håndskriftsamlingen, Drammensveien 42, Oslo 2.

Kirkekampens sentralarkiv kan bare brukes av forskere, inklusive hovedfagsstudenter o.l. som har anbefaling fra veileder.

Tone Modalsli

Norsk Historisk Tidsskrift
M. 7 1987. PA 28.687
1987 PA 28.687

111908